

Kulturskolan magasin

NR 3, 2017

EN TIDNING FRÅN KULTURSKOLERÅDET

Möt
dansaren
Tobias
Karlsson

»Högstadiet

var ett

helvete«

LÄMNA
TERMINSTÄNKET

Kulturskolan
och barn på flykt

BLODSSYSTRAR
I MALMÖ

Malin Andersson om
film i kulturskolan

DRAMA PÅ EGEN HAND

Ung teater i Karlskoga

»Tillsammans står vi upp för ett öppet samhälle där kärlek och tolerans ska segra.«

*Inger Carlonberg,
Kulturskolerådets ordförande*

Tillsammans i en ny tid

APRIL RAMLADE IN med buller och bång. I min värld och i landet Sveriges. Det finns dagar som man för alltid kommer att ha som ett minnesmärke och referera till som innan och efter.

I omvälvande tider blir kulturuttryck en starkt samlande kraft och vi förenas i sånger, bilder, uttryck och gester som blir gemensamma symboler och tröstande riter. När jag vid avslutningen av rikstinget för västerländsk konstmusik på Berwaldhallen efter en lång dag slog mig ner för att lyssna till Radiosymfonikerna med Filip Draglund som trumpetsolist, blev jag starkt berörd. Det finns något så fantastiskt mäktigt med en symfoniorkester. Självständiga individer har utvecklat en stor instrumentskicklighet som de väljer att använda i ett exakta och komplicerade samspel för att göra verket rättvisa. Det blir en stor manifestation över vad som kan åstadkommas när människor samarbetar. Varje vecka samlas tusentals barn till orkesterövning. Ibland blir det ett flow och en kick som belöning. Ibland är det falskt, skrälligt och jobbigt. Det behövs inspirerande upplevelser som hjälper att till att hålla visionen levande.

När katastrofen slog till och en vettvilling rev upp ett sår i vår Drottninggata den där fredagen i april ställde sig svenska folket upp och sa ifrån. I ett ordlöst inkluderande uttryck med blommor

och enkla gester blev budskapet starkt och tydligt: Tillsammans står vi upp för ett öppet samhälle där kärlek och tolerans ska segra. I minnesstunden vid stadshuset på måndagen när hela landet stannade upp och stod still en stund, spelade Arméns musikkår Segnale solenne av Christer Danielsson. Vemod och sorg rymdes i de sköra träblåstorna och tröst och hopp växte med de djupa klangerna med drag av jazzharmonik. I glädje och sorg behöver vi varandra. I denna tidning får du ta del av intressanta seminarier från rikskonferensen i Östersund. Läs om exemplen från arbete inom projekten Barn på flykt, möt Malin Anderssons filmarbete och ta del av Tobias Karlssons gripande berättelse om att bejaka den man är och det man vill. I reportaget från Angered påminns vi om att kulturskolan ska ge plats för alla. Tillsammans i en ny tid.

I DETTA NUMMER

- 8 Dramatik på egen hand - elever i Karlskoga
- 12 Barn på flykt - seminarium i Östersund
- 17 Film i Kulturskolan
- 21 Möt Tobias Karlsson

Bagatell

musikprodukter

Nyhet

Super LED lampa

6-8 timmars batteritid

alternativt nätanslutning. (15st ledlampor)

Passar även till våra

Klavernotställ.

Garanti 10 år på
Flygel- och pianomedar

Passar till alla
pianon och flyglar.
Kullagrade dubbel-
hjul av hög kvalitet.

Medar flygel

Även för

Digitalpiano

Medar piano

Livstids Garanti på alla
teleskopnotställ & vagnar

Bagatell 1

Från
7 500 kr

En vagn
kommer lastad...
med världens mest sålda notställ

- Liten vagn + 12 notställ
 - Mellan vagn + 18 notställ
 - Stor vagn + 18 notställ
- Oslagbar kvalitet med livstids garanti.

Bagatell 2

Köp 6 betala för 5

TELESKOPET

Världsledande
med bl.a. 85 %
av den ameri-
kanska marknaden och
75 % av den franska.
Inga skruvar - bara att
dra upp och ner.
Snygg design som
passar i alla miljöer.
Finns i olika modeller

Bagatell 3

KLAVERNOSTÄLL

"Nothajen" slukar alla dina notblad,
böcker och pärmar. Köp 4 betala för 3.

Bagatell 4

ORKESTER / KÖRSTOL

"Sitt rätt"

Akustik-skärmar

Flyttas mycket enkelt.

Bagatell 5

TELESKOP
DIRIGENT REGAL

Flaggskeppet
bland våra
dirigentnotställ.

Bagatell 6

PIANO PALLAR

BACH

AMADEUS

Något mindre och
smidigare än store-
bror, men absolut lika
stabil och solid.

HJÄLP SYRIEN!

Swisha valfri gåva till **123 000 46 48**

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

NOTMATTAN

**"Att lära sig noter
med hela kroppen"**

Kan rullas ihop och
stuvats undan eller
ligga kvar för att
understryka
rummets
musikaliska
prägel.

Tel 0523-22517
Sparta System AB

Det finns mer på vår hemsida
www.spartasystem.se

Hyr ditt blås hos oss!

Sveriges bästa hyresvillkor! Vi har blåsinstrument från 110:- i månaden. Vid köp dras upp till 12 månaders inbetald hyra av från priset. Läs mer på WWW.MUSICA-BLASEXPERTEN.SE

MUSICA
blåsexperten

Telefon: 0491 120 40
musica.blasexperten@swipnet.se

YAMAHA
The best you can get

**TOBOKURSERNA
2017/2018
NYCKELHARPA
FOLKDANS
FIOL**

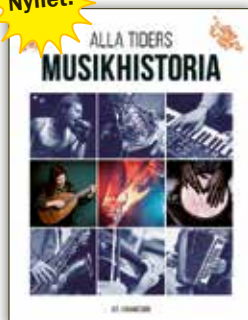
SÖK NU!

www.esitobo.org

TOBO
ERIC SAHLSTRÖM
INSTITUTET

Nyhet!

Alla tiders musikhistoria

av KG Johansson är en över-
skådlig och inbjudande bok
om musikens historia från
antiken och fram till våra
dagar, med tyngdpunkt på
1900-talets utveckling inom
jazz och rock.

**”En alla tiders bok! Detta
är den musikhistoriska
bok jag har saknat och
varmt vill rekommendera!**

Musikläraren nr 1, 2017

Lang Langs pianoskola del 1-3

Pianoskola för unga ny-
börjare som på ett lekfullt
och roligt sätt får lära sig
grunderna av en av världens
främsta konsertpianister.
Böckerna är rikt illustrerade
och innehåller roliga och
fantasifulla stycken som alla
finns att lyssna på online.

**Del 1-3
kommer
i vår!**

NOTFABRIKEN

www.notfabriken.se

Kreativa lärare söktes!

Vi bygger framtidens kulturskola!
Under våren 2017 rekryterar vi nya
kreativa lärare till tillsvidare-tjänster,
med start HT17.

Följ oss i våra sociala medier för mer
information om tjänsterna!

/boraskulturskola

@boras_kulturskola

**BORÅS
STAD**

boras.se/kulturskolan

Rikskonferens 2018

KULTURSKOLERÅDETS Rikskonferens 2018 blir i Stockholm. Reservera den 21 till 23 mars!

Det blir festligheter i Blå hallen, spännande föreläsare och erfarenhetsutbyten. I anslutning till rikskonferensen planeras även en nordisk kulturskolekonferens den 20 mars.

– Senaste gången konferensen var i Stockholm var 1998. Det ska bli väldigt kul att få visa upp Stockholm och vår verksamhet. Välkommen hit! säger Marion Hauge Lindberg som är chef för kulturskolan i Stockholm.

25 000 kronor till bra pedagog

KUNGLIGA MUSIKALISKA AKADEMIEN har beslutat att också 2017 dela ut två pedagogpriser riktat till de svenska musik- och kulturskolorna och med huvudsaklig inriktning på musik. Finns det någon skicklig pedagog i din skola som förtjänar att uppmärksammas, och som du skulle vilja föreslå till Göran Lagervalls pedagogstipendier?

Nominera och läs mer på Kulturskolerådets hemsida.

Se filmen Blodssystrar

MALIN ANDERSSON genomförde en uppskattad föreläsning på Kulturskolerådets rikskonserter i Östersund. Nu finns det möjlighet att se filmen Blodssystrar i sin helhet. Filmen handlar om tvillingsystrarna Johanna och Julia, vars systersymbios förändras när de går in i vuxenlivet.

Filmen finns här: vimeo.com/210061386. Använd lösenord: malinfilm456

Platsannonser & kalenderhändelser

PÅ KULTURSKOLERÅDETS nya webb kan medlemmarna nu själva lägga in material, exempelvis platsannonser och kalenderhändelser. Använd gärna de nya funktionerna – de är gratis och når en stor del av kulturskolesverige!

ERIK DOMELLÖF

STATLIGT ANSVAR BRA IDÉ

Statlig politik för kulturskolan får ett starkt stöd

En ny studie från Sifo visar på ett starkt stöd för en statlig politik för kulturskolan oavsett partisympatier. 69 procent av de tillfrågade menar att det är en bra eller mycket bra idé att staten tar ansvar för att alla barn får en likvärdig möjlighet att gå i musik- och kulturskola.

– Studien visar på ett brett och starkt stöd för en statlig politik för kulturskolan. Kommunerna står inför många utmaningar där statliga insatser är nödvändiga. Särskilt viktig är kompetensförsörjningsfrågan. Kvaliteten står och faller med tillgången på bra lärare. Idag är de en bristvara, menar Inger Carlonberg, Kulturskolerådets ordförande.

69 procent menar att det är en bra eller mycket bra idé

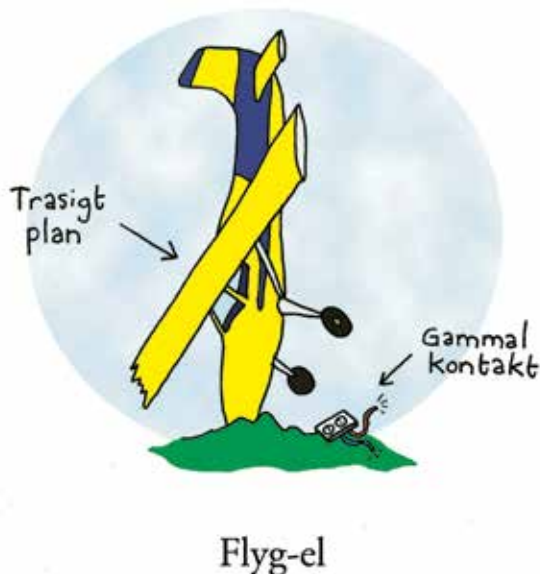
att staten tar ansvar för att alla barn får en likvärdig möjlighet att gå i musik- och kulturskola. Bland dem med sympatier för borgerliga partier är andelen 61 procent. Andelen bland dem som har sympatier för regeringspartierna är 78 procent.

Regeringen tänker ta fram en statlig politik för kulturskolan men stöd för detta saknas idag från oppositionen.

– Nu väntar vi på en handfast politik. Gärna med ett brett politiskt stöd. Genom en bättre infrastruktur för kulturskoleverksamheten så stärks förutsättningarna för att fler barn kan delta i ett kulturutövande, säger Torgny Sandgren, generalsekreterare på Kulturskolerådet.

Rapporten finns på Kulturskolerådets hemsida.

Instrument av skrot. Del 2

VÄLKOMMEN TILL BARNENS MUSIKBUTIK PÅ NÄTET!

**BARNVISOR ■ RYTMINSTRUMENT
KLANGSPEL ■ BLÅSINSTRUMENT
STRÅNGINSTRUMENT ■ PRESENTARTIKLAR
TILLBEHÖR med mera**

www.barnensmusikbutik.se

MUSIKINSTRUMENT – NOTTAVLOR – NOTER
till skolor och privatpersoner

Skolornas Musikvaruhus Sareco AB

Etablerad 1958

www.sareco.se info@sareco.se Tel 026-61 74 60

NÄRA NIO MILJONER TILL VÄRLDENS BARN!

Vi beräknar att ett 100-tal musik- och kulturskolor var aktiva i insamlingen och att upp mot 1 miljon kronor samlades in 2016. Totalt sett har samarbetet mellan åren 2008-2016 samlat in nära 9 miljoner kronor. Stort TACK! Tack till alla engagerade lärare och fantastiska elever.

Världens Barn och Kulturskolerådet fortsätter sitt fina samarbete även under 2017. Många skolor är aktiva och kämpar för att samla in pengar till världens barn. Den vanligaste aktiviteten är en elevkonsert. Ibland bjuder man in en gästartist. Andra har en teaterföreställning. Oftast låter man en entré eller insamlingsbössor ge insamlingen till Världens Barn. Det är ett viktigt samar-

bete – och det ger ett mervärde för de aktiva skolorna, eleverna och Världens Barn.

Konserterna ger stor insamling till utsatta barn i världen. Men samtidigt får eleverna möjlighet att prova sina färdigheter i ett »skarpt läge«. Skolans insats för Världens Barn är en viktig insats för att främja internationell solidaritet, demokrati och rättvisa.

Världens Barn har en kulmen med ett extra »drag« som sträcker sig över september och någon vecka in i oktober. Däremot behöver en konsert inte vara begränsad till denna period. Vi har kampanjen öppen hela hösten... ja, hela året. Det är många lokala aktiviteter som sker inom tidsperioden augusti-december men även januari-juni.

Fakta om Världens barn

För nittonde året genomförs under 2017 Radiohjälpens insamling Världens Barn.

Insamlingen utgör Radiohjälpens allra största satsning och har en avgörande betydelse för landets många biståndsorganisationers möjlighet att kunna göra skillnad för världens mest utsatta barn.

Världens Barn samlar varje år ca 50 000 frivilliga medarbetare och insamlingen backas upp av SVT och Sveriges alla lokalradiostationer (SR P4). Världens Barns alla deltagande organisationer har 90-konton. Detta garanterar att pengarna når fram och kommer till nytta. Världens Barn är en öppen insamling - vilket möjliggör insatser från t ex skolor, föreningar och andra externa miljöer.

Läs mer på www.varldensbarn.se

Världens Barn är ett samarbete mellan Radiohjälpen och ett stort antal etablerade hjälporganisationer: Barnfonden, Diakonia, Erikshjälpen, IOGT- NTO-rörelsen, Individuell Människohjälp, Islamic Relief, Lions, PMU, Rädda Barnen, Röda Korset, Svenska kyrkan och We Effect.

Glöm inte att ta med Världens Barn i er planering för höstens aktiviteter. Hör av er så skapar vi former för samarbete!

Bästa hälsningar,

Torgny Sandgren
Kulturskolerådet
Tel: 070-671 79 46
generalsekreterare@kulturskoleradet.se

Göran Klingensjö
Världens Barn
Tel: 070-191 57 29
klingensjo.goran@varldensbarn.se

Världens Barn

Radiohjälpen 90 1950-6

DET ÄR SÅ JAG SÄGER DET

Johanna Broman Åkesson,
Fil dr i musikvetenskap

Bakom bilden av verkligheten

VAD VORE VI UTAN idealistiska drömmar och visioner om en bättre värld? Den drivkraften har lett fram till västvärldens liberala demokratiska välfärdssamhällen. Men samtidigt – finns det inte en fara med idealism, att förenkla världen, se allt i svart och vitt och bortse från verklighetens nyanser och komplexitet? Drar man idealism till sin spets, då strävan efter de höga målen få ske till vilket pris som helst, utan hänsyn till människan, då hamnar man i destruktiva ideologier, fanatism och extremism. Men samtidigt – utan visioner och ideal finns varken hopp eller moral, och det kan också leda till farlig cynism och hänsynslös materialism. Så Fröding visste vad han skrev om – jord och stjärnor, idealism och realism, måste förenas, annars klyvs våra hjärnor, annars blir vi galna.

Ett av litteraturens mest kända exempel på detta är Miguel Cervantes roman om riddaren Don Quijote av La Mancha, han som förläst sig på ädla riddarromaner och blivit galen. Uppfylld av patos beger sig Don Quijote ut i världen för att göra gott, tillsammans med sin jordnära vapendragare, Sancho Panza. Cervantes världsberömda pikaresk är en idéroman som på ett mångtydigt sätt resonerar kring kontrasten mellan idealism och realism, fantasi och verklighet.

*Nu är jag led vid tidens schism
emellan jord och stjärnor.
Vår idealism och realism,
de klyva våra hjärnor.*

GUSTAF FRÖDING

Don Quijote har ädla, höga ideal men saknar verklighetsförankring vilket får honom att misstolka omvärlden och ständigt hamna i konflikt. Sancho Panza däremot, ser världen med sin bondförnuftigt krassa blick, vilken inte sträcker sig längre än näsan räcker. Hans värld är begränsad till det konkreta och kroppsliga. Men som resesällskap till den galne idealisten Don Quijote utvecklas Sancho Panza till en klok och vidsynt människa. Don Quijote själv inser till slut sina illusioner och dör klarsynt.

NU ÄR JU INTE MÄNNISKAN och världen så här tydligt uppdelad. Inte heller Cervantes bok eller karaktärer är så enkelspåriga som jag ger sken av. Don Quijote drivs inte bara av höga ideal utan även av ärelystnad och kärlekslängtan, och Sancho Panza har en egenskap som är avgörande för hans utveckling – hans nyfikenhet, med ett ständigt närvarande tvivel.

Vi tror gärna att vi har höga ideal eller en realistisk syn på omvärlden, men människan drivs av många krafter, ofta dunkla strömfåror som driver fram våra beslut och val. Behovet av att bli bekräftade, känna kontroll, tävlingsinstinkt, ilska. Längre ville jag tro att min drivkraft var behovet av att skapa. Men med åldern har jag insett att den stora drivkraften i mitt liv har varit rädsla. Rädsla för att bli ensam, bortgjord, misslyckad, avslöjad, bedömd, oälskad. Alla val jag gjort och inte gjort har i hög grad varit baserade på den kraften. Men att inse detta har fått rädslan att lätta. Ju äldre jag blir desto mer ser jag rädslan som en illusion.

Kanske finns det inga områden där spänningen mellan idealism och realism blir så uppenbar som inom pedagogik och politik. Där är »mål-bilder« och »praktisk verksamhet« ofta skriftligt tydliggjorda. Men, som den skeptiske Sancho Panza kunde ha frågat, vad är det egentligen som styr de höga målen och färgar vår bild av verkligheten?

EN ENDA ST

Med Ung Teater i Karlskogas kulturskola har Isabelle Westberg, Klara Uhrberg och Sebastian Duvéng spelat för tusentals personer. De skriver själva, har regiidéer och tänker snart göra en helt egen uppsättning. Rutinerade teaterungdomar alltså – fast lite svårt är det fortfarande att gå utanför sig själv, på scenen

text & foto David Berjlund

TORS DAG KVÄLL I APRIL. E18 skär rakt genom Karlskoga, invid den ligger Kungsteatern och därinne, på scenen, har en kille just vågat säga till en tjej att han vill träffa henne. Stämningen är koncentrerad, men sökande: hur visar man den där glädjen, när kontakt uppstår?

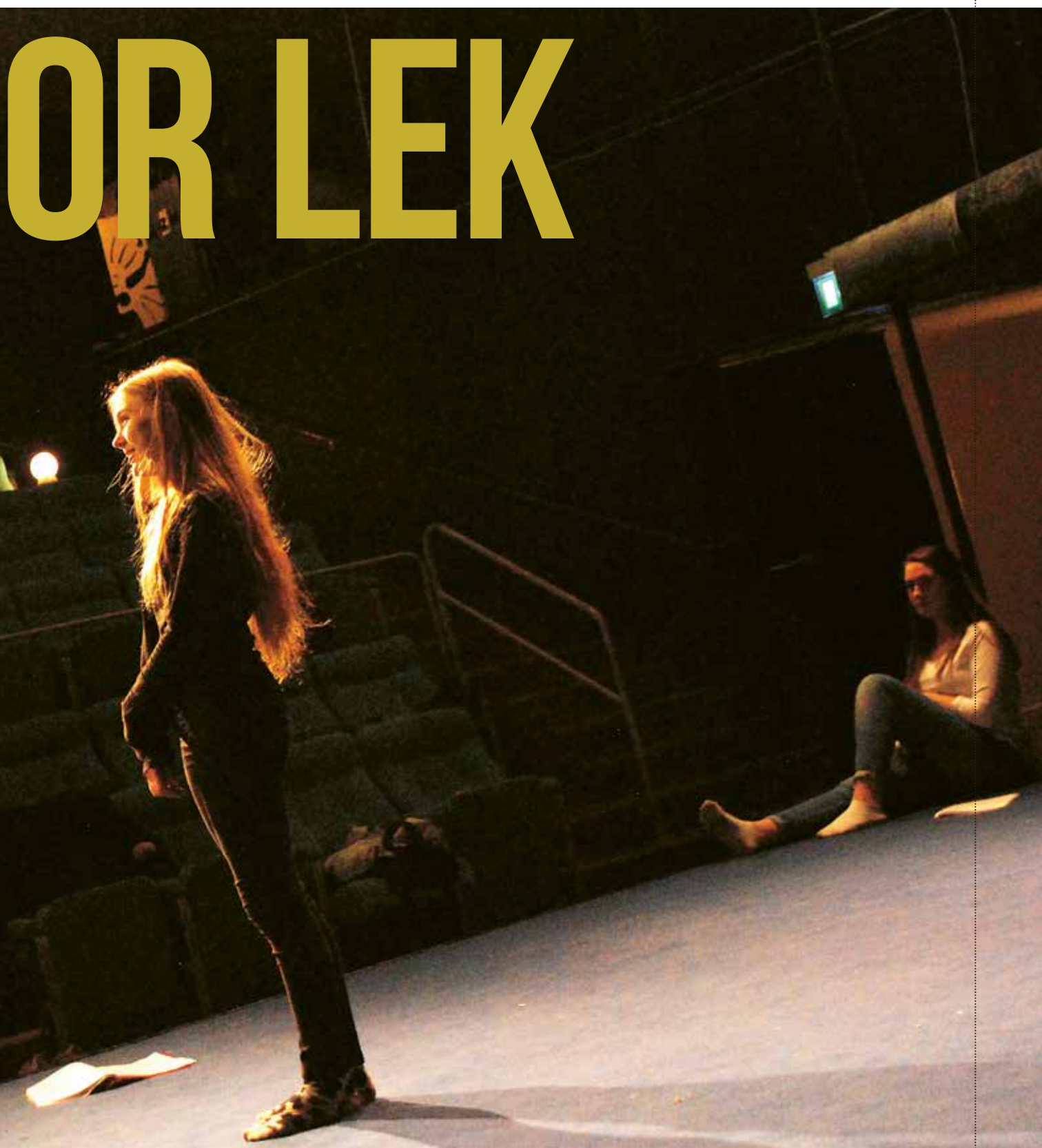
– Ta i henne! En puss kanske?

Det är Eva Dällerud som nästan ropar. Hon är regissör och ledare för Ung Teater, Kulturskolans teaterkurser för tonåringar. Den här kvällen repeterar en av de tre grupper som finns, tio unga är här, och de som står och funderar över vilka steg de nu ska ta i den pardans de inlett heter Sebastian Duvéng och Isabelle Westberg. I kanten av scenen finns berättaren, Klara Uhrberg. De bor i olika delar av staden, och går i olika skolor – Klara i nian, Sebastian i åttan och Isabelle i ettan på gymnasiet – men delar →

Sebastian Duvéng, Isabelle Westberg och Klara Uhrberg repeterar en känslig scen i pjäsen Sannas sanna jag.

OR LEK

ett stycke teaterhistoria. Och rutin och ambition, visar det sig när vi pratar efter repetitionen. Klara har sökt till teaterestetetgymnasium i Örebro.

– Och så hoppas jag att jag har tid att fortsätta här också.

– Annars, du, säger Isabelle, lite hotfullt.

Fast precis som Klara skulle både hon och Sebastian gärna jobba med det här.

– Jag går ju i åttan, så jag har en bit kvar. Men jag tror att regissör och skådespelare är det jag vill bli, säger Sebastian.

Han har spelat teater här i tre år - fast innan dess i teaterföreningar i bygden, sedan han var fem år. Dessutom skriver han pjäser själv. Teaterimpulsen kom hemifrån – hans mamma har spelat teater och dansat hela sitt liv – och så var det för Isabelle också, hon har syskon som varit med i Ung Teater. Fast hon var inte särskilt sugen själv.

– Men sedan testade jag, 2013 var det väl, eller kanske 2012, lite innan vi skulle köra *Barnrepubliken*. Nu är teatern en av de roligaste och viktigaste sakerna i mitt liv!

Isabelle och Sebastian dansar också, och Klara berättar att hon känner Isabelle från altfiolspelandet i kulturskolan.

– Jag har varit med här sedan jag var tio år. Kulturskolan hade en prova-på-dag, jag gick till teatern, och fastnade direkt. Man fick liksom uttrycka sig på ett annat sätt, och vara med i en stor produktion ... det händer mycket i teater.

De är tre ganska rutinerade teatermäniskor. Till de närmaste planerna hör ett eget projekt.

– Vi har tänkt sätta upp en pjäs på egen hand i sommar, vi tre och en till, säger Sebastian.).

NU ÄR DET DEN HÄR SCENEN, i den pjäs de just nu repar: *Sannas sanna jag*, av Rasmus Lindberg.

Allvaret i den känns redan när man ser lite av repetitionen. Sanna är huvudperson, hon längtar bort från begränsningarna i sin familj, slåss med vem hon vill vara, och i hennes vardag spelar missbruk, våld och strikt religion roll. Det finns en pjäs i pjäsen, folk spelar flera roller, och Sanna spelas av tre personer – Isabelle är en, och Klara är Sannas berättarröst. Berättelsen sliter sig liksom loss från personerna. »Nu är pjäsen slut«, säger någon i den här scenen, fast ... »herregud, jag glömde det viktigaste«. Säger

han, och säger flera andra, i en kör med förskjutningar.

Och så säger Izabelles Sanna ja till det där förlägena förslaget från Sebastians Linus, och det blir stor glädje.

Ska han ta i henne? Pussas?

– Det är svårt, säger Sebastian efteråt.

– Speciellt när man spelar mot någon man känner.

Hur gör man då, för att fixa det där? Vänjer sig, nöter, försöker tänka som rollen, säger de här tre skådespelarna. Det kräver en del, och både ömheten och våldet i den här pjäsen gör det tydligt hur kroppslig teatern är, och ställer förmågan att ta roll på sin spets.

– Det svåra är att agera ut så det blir trovär-

digt. När jag ska gråta, som Sanna, det blir jobbigt. Inte vill jag gråta just då, men jag får försöka gå in i det, säger Isabelle.

ENGAGEMANGET som krävs i teatern, att man går in i rollen och ser hur den är, behöver få utrymme i processen också. Under repetitionen regisserar Eva aktivt. »Hon bryter in med instruktioner och frågor.

När hon säger något som inte riktigt fungerar brukar ungdomarna komma med förslag. En bra pedagog tar vara på det där och skapar tillsammans.

– Dansmänniskorna blir mer som en familj, det är vi. Teatermänniskorna ... vi håller ihop, men är kanske lite mer öppna.«

UNG TEATER DRIVS av Kulturskolan tillsammans med teaterföreningen Lyset. Skulle det inte bli skådespelarkarriär så blir det nog i alla fall mer teater - kanske här i föreningen. Lusten är påtaglig när de talar om varför de är här.

– Det viktigaste och roligaste är att se något skapas och ... bara fungera. När man kör första genomdraget och lyckas, utan att behöva stanna, säger Sebastian, och Isabelle fyller i:

– Och så det lilla pirret precis innan man ska gå in på scen.

– Och när man har teknik och kostym, och har repat så att det känns riktigt bra, det är en härlig känsla, säger Klara.

– Det blir som en enda stor lek. Man har kul med alla man tycker om, och lär känna nya människor. Jag tror vi känner de flesta teatermänniskor i Karlskoga vid det här laget. ■

» Det viktigaste och roligaste är att se något skapas och ... bara fungera. När man kör första genomdraget och lyckas.«

Klara Uhrberg, Izabelle Westberg och Sebastian Duvéng är tre av elva i en av de tre Ung teatergrupper som Kulturskolan i Karlskoga har.

KULTURSKOLAN OCH BARN PÅ FLYKT

LÄMNA DET TRADITIONELLA TERMINSTÄNKET

Sommarkulturskola, dropin-verksamhet, kortsiktiga mål kan vara bra sätt att locka nysvenska barn till kulturskolan. Men det finns också många utmaningar att ta itu med, konstaterade deltagarna på seminariet Barn på flykt vid rikskonferensen i Östersund.

text Ingela Hofsten, foto Maria Hedberg

– **JAG TYCKER DET ÄR** ett jätteproblem att det knappt finns något material om man vill sjunga med barn på deras eget språk.

Katharina Håkansson är rytmiklärare i Bollnäs kulturskola, som är en av de kommuner som jobbar i Barn på flykt-projektet. Hon leder den verksamhet som kallas språkförstärkning i förskolan. Den går ut på att hon varje vecka åker ut till fyra av kommunens förskolor, där andelen barn med utländsk härkomst är stor. Med sig har hon ett par stora tygdockor som hon använder för att göra små sketcher kring olika teman med innan hon börjar sjunga, ramsa och dansa med barnen. Hon jobbar också med bilder och dramatiseringar. Syftet är att jobba med språket genom kroppen och samtidigt arbeta med värdegrunder.

Projektet fungerar bra, men hon saknar alltså en sak, nämligen tillgång till noter och texter på barnens egna modersmål, som skulle gå att använda till att ramsa, sjunga och dansleka till.

– Om jag hittar någon som kan och är tonsäker brukar jag spela in, men det skulle verkligen behövas mycket mer material. Nu har jag föreslagit Region Gävleborg att de ska skicka ut någon som kan samla in sådant material och hoppas verkligen de gör det!

Inom ramen för Barn på flykt driver Kulturskolan i Bollnäs också Kulturstart Bollnäs och Kultur för integration. I de verksamheterna kan barn mellan 7 och 15 år komma till kulturskolan

en dag i veckan för att prova instrument, dansa, göra dramaövningar och skapa i olika material. Ingen anmälan behövs och man binder inte upp sig på att komma varje gång. två kulturskolelärare finns alltid på plats, andra kommer när de har möjlighet, till exempel för att visa sin instrumentgrupp. Tolkar finns också alltid på plats. Det hela vänder sig i första hand till barn och ungdomar med utländsk bakgrund, och i snitt har det kommit tio personer till aktiviteterna.

– Det är så kul att se hur gärna de vill vara med! Sedan har vi fått pusha tjejerna lite extra för att de också ska våga ta för sig, men det har gått bra, säger Katharina Håkansson och fortsätter:

– Vi har också tagit med några av de äldsta ungdomarna till estetprogrammet, och fått några av dem sugna på att läsa vidare där.

Svårigheten var att nå de yngsta barnen, eftersom det inte finns något sätt att ta sig från asylboendena till kulturhuset i Bollnäs, där kulturskolan är inhytt. Därför började kulturskolan åka till asylboendet istället och jobba med litteratur, musik, dans och skapande på plats, med barn mellan 1 och 11 år.

– När det händer något där kommer alla, så det gick inte att sätta någon åldersgräns neråt, säger Katharina Håkansson.

»Det är så kul att se hur gärna de vill vara med! Sedan har vi fått pusha tjejerna lite extra för att de också ska våga ta för sig, men det har gått bra«

KATHARINA HÅKANSSON

ATT LÄMNA DET TRADITIONELLA terminstänket blev receptet när Simrishamn gick med i Barn på flykt-projektet.

– När vi fick möjlighet att välkomna så många nyanlända till kommunen frågade vi vår lokala barnombudsman vad som var mest akut. Svaret var sommarlov, berättar Sylvia Carlsdotter, kulturskolechef i Simrishamn.

För medan många barn ser sommarlov som årets höjdpunkt finns det också många som blir helt vilsna då vårterminen är slut, barn från familjer som inte kan eller har råd att göra något på lovet.

Sagt och gjort. Kommunen drog i gång en sommarkulturskola och anställde en projektledare som samordnade det hela. I sommarkulturskolan arbetade både kulturskolelärare, grundskollärare och socionomer. Verksamheten, som innefattade olika kulturaktiviteter, ägde rum i kulturskolans lokaler fem dagar i veckan, fyra timmar per dag. Och trots att ➔

– eller kanske för att – ingen anmälan krävdes och tiderna var fria, kom 230 barn under de åtta veckor som verksamheten var i gång. Av dem var 200 helt nya i kulturskolan.

– Och det kom inte bara flyktbarn, utan också till exempel turisternas barn. Så det blev möten på alla möjliga sätt: svenskar – flyktingar, flyktingar – flyktingar, och över åldersgränserna, säger projektledaren Hanna Thorstensson och berättar att planen är att upprepa succén i sommar.

OCKSÅ STORUMANS KULTURSKOLA, Kulturakademien, provade att anordna sommaraktiviteter, med en dropin-workshop tre dagar i veckan.

– Första dagen kom det elva personer, men nästa dag kom det noll, säger kulturskolans ordförande Duncan Kemp och konstaterar att

Hanna Thorstensson uppskattade erfarenhetsutbytet kring barn på flykt.

Ingela Granström och Birgitta Berntsson-Ärje från kulturskolan N3 i Trollhättan var nöjda med seminariet.

Kulturakademien gjorde en miss: de lade sina sommaraktiviteter under samma vecka som grundskolans sommarskola.

– Vi tycker det har varit enklare att hitta rutiner under terminerna. Vi har gjort regelbundna besök i vanliga skolan då vi har presenterat vår verksamhet, och över huvud taget jobbat med kortsiktiga mål.

Samarbetet med fritids har också haft stor betydelse, liksom att hitta några asylsökande som kunnat fungera som »ambassadörer« för kultur-

Sam Brismo,
musikskolan i
Luleå skulle vilja
prova sommar-
kulturskola.

Fakta

Barn på flykt är ett Arvsfondsstött projekt som Kulturskolerådet driver sedan 2015. Målet är att de medverkande kulturskolorna ska ge nyanlända unga bättre uppväxtvillkor genom kulturskoleverksamhet förändra och förnya sin verksamhet så att nyanlända inkluderas

Kommunerna som deltar har ett stort antal ensamkommande i relation till folkmängd och ligger i Skåne, Kalmar, Gävleborg, Västerbotten, Norrbotten samt från år två Västra Götaland.

skolan. Det hela har gett resultat: i vår har Kulturskolan ett flertal elever från asylboendet.

INGELA GRANSTRÖM och Birgitta Berntsson-Ärje, enhetschef respektive utvecklingsledare vid kulturskolan N3 i Trollhättan, var nöjda efter seminariet.

– I Trollhättan har vi väldigt många barn från andra länder, och vi jobbar hårt med att få in dem i vår verksamhet, så det kändes bra att få ta del av hur andra jobbar med det, säger Ingela

Granström och konstaterar att de nu fått bra argument för att anordna sommarkulturskola, något de inte lyckades få gehör för förra året.

– Och så har vi förstått att det där med anmälningsförfarande kan vara ett osynligt hinder.

ÄVEN SAM BRISMO, extern samordnare och gitarrlärare vid musikskolan i Luleå, blev lockad av tanken på sommarkulturskola.

– Kanske helgverksamhet också, bara det går att få ihop det med läraravtalen på något sätt. ■

MALIN ANDERSSON OM FILM I KULTURSKOLAN

BLODSSYSTRAR I MALMÖ

Film är egentligen det ultimata ämnet för kulturskolan, eftersom filmarbete innehåller så många olika slags skapande. Tekniken fixar ungdomarna dessutom själva.

Filmaren Malin Andersson tycker det är bra att allt fler kulturskolor erbjuder filmverksamhet.

text Ingela Hofsten, foto Maria Hedberg

DE HETER JULIA och Johanna och är tvillingar. Efter en traumatisk upplevelse i barndomen står de varandra oerhört nära, men nu håller de på att bli vuxna och skapa sig varsitt liv. I dokumentärfilmen *Blodssystrar* får publiken, i scener då tjejerna visar såväl kärlek som ilska mot varandra, följa med på delar av den resan och vad det gör med systrarnas relation.

– Jag satt långa stunder under köksbord och uppkrupen i sängar, för att göra mig så osynlig som möjligt, berättar Malin Andersson om filmen, som är hennes första dokumentär av långfilmsformat och som hon både regisserat och producerat.

Filmen, som kom 2015 har visat både på biograf och i SVT. Den fick lysande recensioner och såväl hedersomnämning som en andra plats på tema kulturell mångfald i Prix Europa 2016. Den har visats i flera länder och turnerat mellan olika filmfestivaler.

På Kulturskolerådets rikskonferens i Östersund i mars berättade Malin Andersson om sitt arbete med filmen och visade första delen av den. När vi träffas en stund efteråt är hon glatt överraskad av att många ur publiken kommit fram och velat veta mer, men också berättat om

»I och med att film-
ämnet är ganska nytt
i kulturskolan verkar
det finnas någon slags
nybyggaranda kring det
som jag tycker man ska
ta vara på«

hur de jobbar med film i sina kulturskolor.

– I och med att filmämnet är ganska nytt i kulturskolan verkar det finnas någon slags nybyggaranda kring det som jag tycker man ska ta vara på, säger hon.

Film kan användas på många olika sätt i kulturskolan, påpekar hon. Inte minst lämpar det sig för ämnesövergripande undervisning, eftersom ämnet kan innehålla så många olika sorters skapande: berättande, skrivande, bild, musik, rörelse, mask, kostym, scenografi, rytmik. Men vänta nu, rytmik?

– Ja, när man klipper en film behöver man ha känsla för rytmik för att det ska bli bra.

Det handlar till exempel om att växla mellan långa och korta klipp och göra pauser lagom långa, förklarar hon. Så kanske är det en fördel för henne som filmare att hon sjöng i kör och spelade fiol i kommunala musikskolan under uppväxten i Växjö.

– Film fanns det ju däremot inte skymten av på den tiden. Jag var nog 20 år innan jag över huvud taget fick klart för mig att det fanns något som hette dokumentärfilm.

I samma veva flyttade hon till Belfast, där hon genast kände behov av att skildra det hon såg där.

– Där fanns så många orättvisor – ett krig i Europa som drabbade människor, men där det som utfördes av polis och militär i stort sett aldrig nådde utanför ön.

HON KOM FRAM TILL att dokumentärfilm vore ett bra medel för detta ändamål, skaffade sig en enkel filmkamera och började, helt utan utbildning. Det hela utmynnade i den en timme långa *Belfast Girls* och några filmer på iriska. Så småningom gick hon med i linjen på Biskops Arnös folkhögskola, men i stort sett ser hon sig som autodidakt.

– Det gick, för jag hade ett stort jävlar

A close-up portrait of Malin Andersson, a woman with dark hair pulled back, looking slightly to her left with a gentle smile. She is wearing a dark, textured sweater. The background is a light, textured wall.

»Jag vill att min film ska förmedla hopp, att det faktiskt går att identifiera sig med två tonårstjejer från Almgården i Malmö«

anamma. Men det var fruktansvärt tufft.

Det är det fortfarande på många sätt, medger hon.

– Det är ingen dans på rosor, man är inte filmare för pengarnas skull. Men jag har överlevt i tio år nu.

I dag finns det flera kurser och utbildningar för den som vill bli dokumentärfilmare, till exempel på folkhögskolor. Att gå en sådan är förstås en stor hjälp på vägen, konstaterar hon.

– Både Fridhems och Skurups folkhögskola alstrar dokumentärfilmare.

Och även om arbetsmarknaden är osäker skulle hon inte tveka att uppmuntra en ung människa som verkligen vill jobba med film.

– Jag skulle säga Följ din dröm låt ingen stoppa dig!

Och så kan det vara smart att, som hon, tänka strategiskt och bredda sig. Hon kombinerar filmandet med att producera andras filmer, och använda sina egna i undervisning och föreläsningar.

NÄR DET GÄLLER FILM som kulturskoleämne ser hon alltså bara fördelar och möjligheter. Tekniken behöver ingen bekymra sig om, den är hon säker på att eleverna klarar själva.

– Utmaningen är istället att allt börjar i berättelsen. De gånger jag jobbat med elever har jag

Malin Andersson föreläste om film på Kulturskolerådets rikskonferens i Östersund.

sett att det är det man behöver hantera.

Men hon ser också ett behov av en allvarlig debatt om hur kulturskolorna ska kunna inkludera fler.

– Det handlar ju inte bara om nysvenskar utan är en klassfråga också. Jag tycker det är spännande tider nu, det är så mycket som bränner till, så mycket som kan hända.

– Det gäller att kulturskolorna tänker på sina strategier. Vad ska de olika ämnena fyllas med så att de inte bara attraherar de elever som redan har tillgång till kulturskolan?

SÅDANA TANKAR kan inte minst finnas hos barnen och ungdomarna själva, funderar hon.

Själv hoppas hon snart kunna dra i gång ett »livskunskapsprojekt« som vänder sig till unga människor i Region Skåne. Det hela ska utgå från Blodssysstrar och dess teman: rätten till ett eget liv, att våga prata också om svåra saker.

– Jag vill att min film ska förmedla hopp, att det faktiskt går att identifiera sig med två tonårstjejer från Almgården i Malmö, och att vi måste utmana »vi och de-tänket« i vårt samhälle.

Det är precis så hon vill att hennes filmer ska fungera. Som ögonöppnare, men i bästa fall också som början på något mer, som grund för vidare kunskap.

– Folkbildning är det finaste ordet som finns! ■

Aninia: »Lita på dig själv. Ge aldrig upp.«

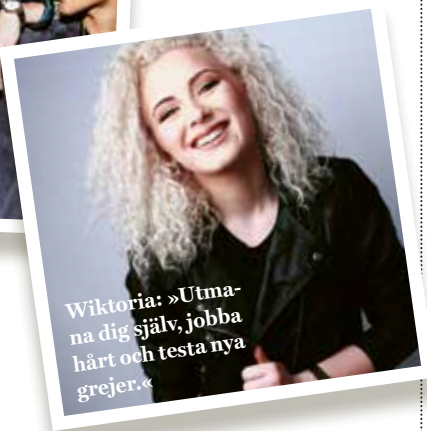
Robin Bengtsson: »Våga testa alla instrument.«

Oscar Enestad, FO&O (tv i bilden): »Våga ta ut svängarna och ha kul på vägen.«

Wiktorija: »Utmana dig själv, jobba hårt och testa nya grejer.«

VAD BETYDER KULTURSKOLAN FÖR MELLOARTISTERNA?

»Jag kan läsa noter nu på grund av musikskolan och fick möjligheten att testa på alla möjliga instrument. Mitt intresse växte där, så jag tror faktiskt att det indirekt gjort att jag nu är artist.« Så skriver Robin Bengtsson, melodifestivalens vinnare. Många är de artister som vittnar om att musikskolan och andra musikutbildningar har betydelse.

Text: Maria Ille André

ÅRETS MELODIFESTIVAL visade upp många olika musikstilar. Varje artist tycks ha sin egen unika ingång till musiken. Men för många av dem har en speciell lärare eller utbildning spelat en avgörande roll.

Aninia, som gick till final tillsammans med Jon Henrik Fjällgren, har gått på Internationella Musik & Retorikskolan i Täby.

– Jag lärde mig stämsång där och övade upp gehör och notteori, som är skitviktigt. Utan basala kunskaper i musikteori kommer man inte att kunna göra det man vill.

Aninia är dansare i grunden. Hon pratar varmt om dansskolan Sway, där hon gick från att hon var fyra år upp till övre tonåren.

– Lärarna på Sway har förmågan att motivera. Många är yrkesverksamma. De vill dela med sig och vill vara på sitt

jobb. De vet vad som krävs, säger hon.

Oscar Enestad i gruppen FO&O är också dansare. Han gick musikallinjen på Base23 Stockholm Dance Academy.

– Alla lärare på Base23 var helt magiska.

Skolan har verkligen satt ett avtryck på den jag är idag.

Han har Base23 att tacka för att det gick så bra när han gjorde audition och sökte till ett pojkband bland 10000 andra. Pojkbandet kom sedan att bli gruppen FO&O.

– Om man är dansare, måste man dansa alla stilar för att utvecklas. Balett är grunden till hållning och gör att du får kontroll på din kropp, vilket du behöver i streetdance, säger han.

En annan av finalisterna i

melodifestivalen, Lisa Ajax gick i musikklass på Tallbohovskolan i Järfälla.

– Jag kan lätt lägga stämor. Det har jag fått därifrån. Jag har också fått respekt för hur det funkar med instrument, även om jag inte kan spela, säger hon.

SEDAN LISA AJAX var sex år, har hon dessutom sjungit privat för sångpedagogen Helen Olofsson.

– Utan henne hade jag inte varit här och satsat på samma sätt. Hon hittar alltid problemet, om något inte känns bra när jag sjunger.

Artisten Wiktorija skriver i en mejlintervjù:

”Jag minns min första pianolektion på kulturskolan när jag var åtta år. Jag var jättenerlös! Men sen kollade läraren på mig och sa att vi bara skulle ha kul och att spela piano var roligt. Då blev jag lugn.”

På musikgymnasiet Rytmus i Göteborg hade hon sånginriktning.

”Jag lärde mig så otroligt mycket under mina tre år där. Musikteori och att sjunga i kör är det jag fått med mig →

Lisa Ajax: »Fokusera på lektionerna och ta in nya tips.«

Bella & Filippa:
»Tro på dig själv.«

Owe Thörnqvist: »Hitta de språkliga trollkonsterna.«

Krista Siegfriids: »Man får vara beredd på att jobba hårt.«

Jasmine Kara: »Njut av allt. Musik ska bara vara kul.«

mest utav.”

Axel Schylström kommer från en musikalisk familj och är mestadels självlärd. I början av tonåren spelade han trummor i ett band knutet till en fritidsgård.

– Vi fick guidning av en lärare som tittade in ibland och gav oss småtips. Det passade oss väldigt bra, säger han.

DEN AV ÅRETS melodifestivalartister som har längst musikutbildning är Etzia, som var med i deltävlingen i Malmö. Hon gick först The Music College, en folkhögskoleutbildning i Angered och sedan Individuella Musikerlinjen på musikhögskolan i Göteborg.

Musikerbanan var till en början oplanerad. En inspirerande resa till Jamica gjorde, att hon hittade sin musikstil i reggae och dancehall. På folkhögskolan blev Etzia rekommenderad att söka vidare.

– Innan dess hade jag ingen aning om hur man söker musikhögskola. Jag har en subkulturell bakgrund. Det var väldigt stort för mig att få göra det jag gör på finskolorna, säger hon.

På musikhögskolan vågade Etzia blanda olika genrer och släppa prestigen.

– Jag fann en frihet att gå med känslan och vara som ett barn, att släppa allvaret och bara göra. Jag hittade en plats att leka av mig, säger hon.

Jasmine Kara gick på kulturskolan i Örebro. Hon sjöng i band, spelade oljefat och gick

senare musikkallinjen.

”Det jag minns mest var hur lärarna trodde på en mer än någon annan.” skriver hon.

David Runebjörk, som spelar trummor i Les Gordons har spelat både piano och trummor på kulturskola.

Han skriver: ”Min trumlärare Daniel Gamba på kulturskolan på Medborgarplatsen kom och kollade på en spelning med mitt dåvarande band. Det extra åtagandet från hans sida tjänade som inspiration och gav mig extra drivkraft.”

Där Krista Siegfriids växte upp fanns ingen musikhögskola, men hon sjöng och spelade mycket ändå, både i skolan och på fritiden.

”Jag hade en jättehärlig musiklärare i skolan, som peppade mig att söka till sångtävlingar redan i lågstadiet, för att hon såg att jag hade viljan.”

Sara Varga:
»Jämför dig inte med andra.«

David Runebjörk, Les Gordons (i mitten): »Välj det instrument som du brinner för och öva så mycket du kan.«

Etzia: »Våga lita på din egen intuition.«

Axel Schylström:
»Fokusera på att det är kul.«

Sara Varga är också autodidakt och spelar på gehör.

”Texten är viktigast för mig. Den är själva hjärtat i en låt.” skriver hon.

Åldersskillnaden mellan yngsta och äldsta artist måste ha slagit alla rekord i årets melodifestival. Bella & Filippa är 16 respektive 17 år, medan Owe Thörnqvist toppar med sina 88 år.

BELLA & FILIPPA skriver: ”Vi har båda lärt oss gitarr på musikkolan. Att stå på

scen inför publik är något som har bidragit till att det blir mindre nervöst för varje gång.”

För självlärde Owe Thörnqvist är ”svenska språket en otroligt rik låtmakarlåda med verktyg som man kan sätta följsam musik till”.

Slutligen ser han med glädje tillbaka på årets melodifestival: ”Jag fick en hel del unga vänner som ville lära sig spela rockriff på munspel. Sen lärde jag Hasse Kvinnaböske rappa i tretakt, så att alla i greenroom började dansa vals.” ■

Håll elevernas drömmar vid liv och låt var och en få vara den hen är. Det är dansaren Tobias Karlssons budskap till alla kulturskolelärare.

text Ingela Hofsten, foto Maria Hedberg

DANS MED SVÅRA STEG

- kulturskolans viktigaste roll är att tillåta barn och ungdomar att drömma

»DET GÅR ALDRIG«. När Tobias Karlsson citerar sin mamma på kraftig närkingska drar han ner skratt. Det var så hon brukade säga när han, under sin uppväxt kom med nya idéer, berättar han från scenen i samband med rikskonferensen i Östersund. Vid det här laget har vi i publiken börjat förstå, att denna mor så småningom kom att förstå att jo, det går visst! Det går visst att bli dansare. Och koreograf. Och komma ut som gay. Det går, även när man kommer från lilla Östansjö utanför Hallsberg och från början har väldigt mycket emot sig, till exempel mobbade skolkamrater.

När Tobias Karlsson med stor inlevelse berättar om sin livsresa är skratten i salongen många. Men dessemellan är det knäpptyst och när han inser att tiden börjar bli knapp och hastigt måste avsluta hörs nej-rop. Efteråt: stående ovationer. Det är helt enkelt en berättelse som berör.

Många känner nog igen Tobias Karlsson från Let's dance, där han lärt ut danser som vals, rumba och cha-cha till Arja Saijonmaa, Elisabeth Höglund, Tina Nordström och andra kända kvinnor. Hans pedagogiska ådra fick också en grupp flickor från Åre kulturskola prov på inför kulturskolekonferensen. Han koreograferade och instruerade gruppen via Skype för att sedan dansa tillsammans med dem på scen, efter bara en kort stunds gemensam repetition. En repetition som till stor del gick ut på att peppa:

- Å, ni har så mycket dans i er, det finns inga gränser för hur mycket ni kan göra!

UPPMUNTRAN ÄR GRUNDLÄGGANDE, anser Tobias Karlsson, som själv hade en danslärare som gav honom det stöd han så väl behövde. Hon dök upp i Östansjö när Tobias var åtta och började lära ut pardans i skolans jympasal på eftermiddagarna. Och han, som känt sig värdelös på sporterna →

som gällde – fotboll och skidor – blev plötsligt sedd. »Vilken rytm du har, du ska bli dansare«, sa hon.

Så några år senare började Tobias och några tjejkompisar ta bussen in till en dansskola i Hallsberg. Han älskade det, kände att han hamnat rätt. Så rätt att han fortsatte, trots de trakasserier det innebar.

– Att jag dansade och umgicks med tjejer passade inte in i machostilen bland killarna i skolan. Högstadiet var ett helvete.

Han kallades »dansfolla« och »bög« och fick »fan, vad ful du är« kastat i ansiktet. Minns de ångestfyllda, »oändliga« promenaderna till matsalen, skräcken för att han skulle stå där, han som var värst. Minns också hur han ljög för sina föräldrar de dagar han inte orkade gå till skolan, utan stannade hemma för magont: »Det måste vara något jag ätit«.

– Men i dansskolan var det underbart! Det var som ett parallellt universum.

Men ändå. När Tobias Karlsson reste till USA som utbytesstudent mellan nian och gymnasiet bestämde han sig:

– Inte ett enda danssteg skulle jag ta där borta. Istället skulle jag bygga muskler och bli jävligt macho.

DET HÖLL EN VECKA. Då fick han syn på en dansskola, tänkte att en kurs kan väl inte göra något. Men det blev fler och snart var han med i North Dakota Ballet Company, fick sitt första koreografiuppdrag och började drömma om att faktiskt jobba med dans.

Tre gymnasieår i Sverige med en stöttande kompis, ett misslyckat försök på Arkitekturhögskolan och några lärarvikariat senare, fick han

»Om det så handlar om att de vill hålla på med bridge, trädgårdsskötsel eller dans så ska vi vuxna uppmuntra dem, se deras styrkor, och peppa dem.«

sin chans. Det som ansågs vara världens bästa pardanskompani, Burn the Floor, engagerade honom som dansare. Fyra år med turnéer världen runt följde innan han återvände till Sverige. Här har han, utöver uppdragen för Let's dance och andra tv-program, startat ett eget danskompani och skapat en så kallad dansikal. Utöver det undervisar han och ger föreläsningar som den i Östersund.

I dem ingår också historien om att vara homosexuell och att våga var öppen med det. Självis visste Tobias Karlsson redan som elvaåring att det var hans identitet, men i många år gjorde han allt för att dölja det, också för sig själv. I dag är det tvärtom.

– Jag jobbar i en bransch där det är accepterat. Men det betyder inte att man kan luta sig tillbaka. Till exempel behövs Pride, som en dag på året då alla får vara sig själva. Det är

jätteviktigt, inte minst på mindre orter. För att inte tala om att Pridemarscherne är markeringar mot de länder i världen där det är dödsstraff för homosexualitet.

PÅ LIKANDE VIS spelar ett inkluderande förhållningssätt stor roll.

– Jag tror att kulturskolorna redan har det, och det är jätteviktigt!

Han välkomnar också att allt fler kulturskolor ger utrymme för dans.

– Dans är bra på så många sätt. Man får en otrolig disciplin och lär sig tänja på sina gränser både fysiskt och mentalt.

Särskilt vill han förstås lyfta fram pardansen.

– Den är enastående, eftersom man tar i varandra. Det är mycket svårare att mobba någon du rört vid.

Ett krux är, att svenska barn inte gör just det – rör vid varandra – mellan de är ungefär sju och tretton år.

– Sedan ska de plötsligt dansa med varandra på jympan. Jag har försökt lära ut pardans i sjuor, det är inte lätt.

Här skulle kulturskolorna kunna spela roll, tror han, genom att låta även yngre barn dansa och inte minst röra vid varandra.

Men kulturskolans viktigaste roll är att tillåta barn och ungdomar att drömma.

– Om det så handlar om att de vill hålla på med bridge, trädgårdsskötsel eller dans så ska vi vuxna uppmuntra dem, se deras styrkor, och peppa dem. Det är bättre att göra hundra procent fel än femtio procent rätt.

– Och drömmar kan gå i uppfyllelse! ■

Kulturskolor bör också, precis som andra skolor, ha anti-mobbningsstrategier, anser Tobias Karlsson.

ALLA SKA HA SAMMA CHANS

LANDET RUNT

Angered är en stadsdel stor som en vanlig svensk stad, men med ovanliga förutsättningar. Kulturskolan har en stark tradition och stora kontaktytor, men kämpar ändå för att göra sig känd och nå alla barn som skulle kunna vara intresserade – just nu gör de det bland annat med Kulturskolefritids och en mobil kulturskola.

text & foto David Berjlund

DET REGNAR NÄR 9:ans spårvagn lämnar Göteborgs centrum. Framme i Angered är det hagel. Där plockar Sara Lundgren och Cecilia Hellström upp mig med bil. Sara är enhetschef i Angereds kulturskola, Cecilia är gruppchef, och på väg ut ur Angereds centrum presenterar de sin stadsdel: 55 000 invånare, en ung befolkning, väldigt många med utländsk bakgrund. Redan innan första rödljusstoppet pratar vi socioekonomiska faktorer.

Det är barnens förutsättningar, snarare än verk- ➔

samhetens karaktär, som skiljer den här kulturskolan från andra, säger de.

– En del kan inte gå hemifrån om lektionerna är sent på eftermiddagen, för då måste de ta hand om syskon, eller sköta andra sysslor, säger Cecilia, och Sara tar vid:

– Vi har samma problem som andra kulturskolor, vi når inte ut till elever med viss socioekonomisk bakgrund, och de eleverna är fler här. Göteborg är segregerat, men det är Angered också.

Fast på sätt och vis når kulturskolan alla barn: inom grundskolans ram möter de varje vecka alla ettor, tvåor och särskoleelever. Det är såklart viktigt i sig, dessutom en

stor kontaktyta, men vägen till den frivilliga verksamheten rymmer tydligen en hel del hinder. Det kan

vara blanketten, underskrifterna, tiderna. Det kan vara avgiften – att det kostar, snarare än summan. Intresset brister inte, däremot känndomen. Den som inte är med borde i alla fall veta vad man missar, poängterar Cecilia, och Sara berättar om en färsk undersökning:

– 300 unga och 200 föräldrar i Angered svarade, och

»Vi når inte ut till elever med viss socioekonomisk bakgrund, och de eleverna är fler här. Göteborg är segregerat, men det är Angered också«

SARA LUNDGREN

hälften kände till Kulturskolan. Men sedan har de ingen aning. Bara tre procent trodde att man kunde göra film, det kan man. När verksamheten beskrevs och de fick frågan om de skulle vilja gå där, om den fanns, svarade 63 procent ja. Idag är ungefär 10 procent av eleverna mellan 6 och 16 med.

I GÖTEBORG LIGGER kulturskolorna under stadsdelarna. Skulle Angeredsbarnen ha sökt till en enda kulturskola för hela staden skulle de nog inte hinna fram i kön, säger Sara. Den decentralise-

I ett garage i Lövgärdet står Angeredsbarnens mobila kulturskola redo för uttryckning – som scen eller undervisningslokal.

Angereds kulturskola

- Angered är en av Göteborgs tio stadsdelar med egen förvaltning. 55 000 invånare.
- I Göteborg finns sju kulturskolor. De flesta hör, liksom Angereds, till en enda stadsdel. Kulturskolorna samarbetar bland annat om gemensamma projekt och orkestrar, och vid behov kan man ordna så att elever kan gå kurser i andra stadsdelar än sina egna.
- Kulturskolans anslag beslutas av stadsdelsnämnden, medan uppdraget och en del ramar – som avgiftens storlek – avgörs kommungemensamt.
- 45 anställda lärare – många på deltid – arbetar med tre verksamhetsområden: grundskoleverksamheten, eftermiddagsverksamheten och El Sistema.
- El Sistema huserar i Hammarkullen och är en del av Angereds kulturskola sedan 2010. Man var först i Sverige med denna metodik från Venezuela.
- Målgrupp för verksamheten utanför skoltid är 6-19-åringar.
- Efter att länge ha haft 700 elever inskrivna i den verksamheten är det sedan ett par år över 900.
- Kulturskolan har egna lokaler i Hjällbo, Hammarkullen och Angereds centrum, mycket verksamhet äger rum i skollokaler.
- Erbjuder framför allt gruppundervisning.
- Musik är största ämnesområdet, dans kommer sedan – 13 dansgrupper finns – och även bildämnet är jämförelsevis stort.
- Kö? »Jo, mest på piano och dans, men vår kö är stadens minsta«, säger verksamhetschefen Sara Lundgren.
- Avgiften är 200:-/barn (oavsett antal kurser man deltar i), men max 400:- per familj.
- Deltagande i kulturskolefritids och projekt är gratis.
- Allsångskonserterna och Cholahopfestivalen är etablerade arrangemang sedan många år.

rade modellen gör att de kan planera utifrån hur det fungerar just här.

– Och så blir beslutsvägarna kortare. Fast ibland blir de väldigt långa. När vi vill göra något i samarbete över hela staden måste det gå via väldigt många chefer. Då skulle det vara bra att ha någon som hade makten över detta, centralt i staden.

CECILIA KÖR NER i ett garage i Lövgärdet, och Sara öppnar en liten lastbil. Därinne, i ett lastutrymme som kan öppnas åt tre håll, finns filmduk och spotlights, och en ljudanläggning i taket. En mobil kulturskola.

– Den här kan vara scen i ett bostadsområde för att elever ska få spela för sina grannar. Eller om tre barn vill spela fiol här i Lövgärdet, där vi inte har någon undervisningslokal, då åker vi hit. Vi har haft den sedan i augusti, just nu åker vi mest runt med prova-på-verksamhet, berättar Sara.

Den här lastbilen är ett av svaren på frågan om tillgänglighet. Sara och Cecilia berättar om sökandet efter former

som fungerar, och som matchar ungas behov. En del startar egna dansgrupper – vad kan Kulturskolan ge dem? – och ibland ringer sexåriga flickor sent på kvällen och vill anmäla sig till kurser.

– Och när våra lärare som är ambassadörer på skolorna visade en film på surfplattan för några afghanska pojkar hämtade de genast sina teckningar. Det slutade med två bildgrupper, med totalt 40 elever. Intresset finns, och vi når faktiskt nya målgrupper. På skolan vi ska till nu hade vi 12 elever, nu är det 120, säger Cecilia.

RECEPTET BAKOM en sådan framgång heter Kulturskolefritids, och skolan heter Långmossen och ligger i Gårdsten. Här går elever från förskoleklass till trean, och sedan i höstas har Kulturskolan verksamhet inom ramen för fritidshemmet.

Idag är det kör. Klockan två öppnar läraren Maja Swedén dörren som eleverna redan bankat på flera gånger, och så leder hon ett tåg, där runt 20 barn sjunger sig in i klassrummet. Efter upprop och presentation – Maja och kollegan →

Fredrik Brändström har en ny lärare med sig, Isa Karlsson – påminns barnen om hur man sitter för att det ska fungera bra att sjunga: fötterna nedåt, ryggen rak. Och så sjunger de upp under Fredriks ledning. Det är på riktigt, det här. Så fort det är något avbrott blir det lite rörigt, men sedan behövs det bara ett intro på gitarren för att barnen ska bryta ut i koncentrerad sång.

»Du måste lätta på trycket«, sjunger de, »släpp ut lite ilska och vrål«. När alla tappar texten är det tjejen som kom sent och var lite arg som

»Det handlar ju om att ha kul också. I en orkester vi har, Burnstein, fungerar det så att alla 23 deltagarna vill vara med på allt«

CECILIA HELLSTRÖM

kommer på den: »Brorsan slog dig i pannan, du vill byta din bror med nån annan«.

Det blir väldigt tydligt vilken glädje och frizon musiken kan vara. Och dessutom sjöng de ju bra låtar, säger jag till Sara och Cecilia, på väg tillbaka mot Angereds centrum.

– Jo, många av dem är Angeredslåtar som lärarna här har skrivit genom åren, en del med texter av barnen, säger Sara.

De där låtarna är del av en lokal tradition, som spelar roll i Angered. I den ingår också de allsångsföreläsningar där

barnen från skolverksamheten sjungit i över 30 år. Cholahop-festivalen har funnits nästan lika länge, men är knuten till eftermiddagsverksamheten och har fokus på tonåringar. De där som ofta slutar, för pluggets skull eller för att ta mer ansvar hemma. Eller för att deras behov faktiskt förändras, påpekar Cecilia.

– Det handlar ju om att ha kul också. I en orkester vi har, Burnstein, fungerar det så att alla 23 deltagarna vill vara med på allt. När de kom hem från Umefolk nu i februari hörde vi om hur de hjälpt varann med läxor och plugg inför prov ... det handlar om att spela musik, men också om mycket mer. ■

STUDY ALONG

Ny
kulturskola
mars 2017!

Solna

Det enda verksamhetssystem ni behöver

En helhetslösning som tar hand om alla de digitala behov ni som kultur- eller musikskola har. Ersätter alla IT-system ni idag nyttjar oavsett om du är elev, målsman, pedagog, admin, chef eller invånare i kommunen.

Kurskatalog

- Webbanmälan med tydlig överblick över utbudet
- Boka och betala direkt (kort/faktura)
- Tillgängliggör kultur- eller musikskolan

Adminverktyg

- Schema
- Närvarohantering
- Elevlista
- Kursadministration

Lärplattform

- iRum© - digitala klassrum
- Kommunera med elever, målsmän och kollegor
- Ladda upp, förvara och dela material
- Lagligt och reklamfritt

Undervisningsmaterial

- Tusentals videolektioner skapat av pedagoger, musiker och artister
- Pedagogisk mediaspelare
- Nya videolektioner varje vecka

Ingen installation eller nedladdning, inga förvaltnings- eller utvecklingskostnader, fri uppdatering - allt tillgängligt via ett enda login.

Avs:
Kulturskolerådet
Hornsgatan 103
117 28 Stockholm

Posten
**Klimat-
ekonomisk**
Posttidning

Let's play!

4Sound är **Sveriges ledande musikkedja** med 19 butiker i hela landet, från Umeå i norr till Malmö i söder.

Personlig service för dig som jobbar med utbildning och institution.

Vi erbjuder

- **Personlig service**
- **Kostnadsfri behovsanalys och offerering**
- **Marknadsledande varumärken**
- **Europaanpassande priser**
- **Snabba och trygga leveranser**

Kontakta oss på skola@4sound.se eller tel. 0770 - 11 05 00 så hjälper vi dig vidare.

Välkommen in till våra butiker

Gävle / Göteborg / Jönköping / Karlstad,
Kristianstad / Linköping / Malmö / Norrköping
/ Nyköping / Örebro / Stockholm Fridhemsplan
/ Stockholm Söder / Stockholm Slagverket /
Sundsvall / Täby / Umeå / Uppsala / Västerås
Växjö

www.4sound.se

4SOUND